

Rapport

Ervaringen en behoeften van vissende jongeren

Leren van volwassenen en vergelijken
met leeftijdsgenoten, maar
gezelligheid centraal

Ervaringen en behoeften van vissende jongeren

Leren van volwassenen en vergelijken met leeftijdsgenoten, maar gezelligheid centraal

In opdracht van Sportvisserij Nederland

Mulier Instituut

Agnes van Suijlekom

Laura van der Meijde

Remko van den Dool

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 16 augustus 2023

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding:

Auteurs, de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Begrippen

VISpas

Lidmaatschap van hengelsportvereniging en Sportvisserij Nederland voor jongeren ouder dan 14 jaar

JeugdVISpas

Lidmaatschap van hengelsportvereniging en Sportvisserij Nederland voor jongeren tot 14 jaar

Inhoudsopgave

Ervaringen en behoeften van vissende jongeren

Samenvatting	5
1 Inleiding	7
1.1 Achtergrond	7
1.2 Doelstelling	7
1.3 Vraagstelling	7
2 Onderzoeksmethode	8
2.1 Hoofdvraag en deelvragen	8
2.2 Online focusgroepgesprekken	8
3 Resultaten	10
3.1 Hoe vissen de jongeren?	10
3.2 Motivatie om te gaan vissen	10
3.3 Wat vissen (nog) leuker maakt	12
3.4 De hengelsportvereniging: ervaringen en behoeften	14
Conclusie & aanbevelingen	21
Bronnen	24
Bijlage 1: Gespreksleidraad	25

Ervaringen en behoeften van vissende jongeren

Inleiding

Met dit onderzoek in opdracht van Sportvisserij Nederland geven we inzicht in de ervaringen en behoeften van jongeren die vissen. Deze ervaringen en behoeften hebben we opgehaald tijdens online focusgroepgesprekken met in totaal 26 vissende jongeren met een VISpas.

In dit rapport beschrijven we wat hen motiveert om te vissen, wat vissen leuk maakt, wat hun ervaringen zijn met hun hengelsportvereniging en welke activiteiten zij hier graag willen doen.

Onderzoeksvraag

Wat zijn de ervaringen en behoeften van vissende jongeren?

Conclusies en aanbevelingen

De belangrijkste conclusies uit dit rapport zijn:

- Gezelligheid is de grootste motivatie voor jongeren om te vissen.
- Lang niet alle jongeren zijn bekend met de hengelsportvereniging in de buurt.
- Jongeren willen leren van volwassenen en vergelijken met leeftijdsgenoten..

Op basis van de resultaten doen we de volgende aanbevelingen om meer jongeren te binden aan de hengelsportverenigingen:

- Zorg voor (meer) zichtbaarheid van de vereniging en activiteiten.
- Organiseer structureel viswedstrijden voor jongeren.
- Laat jongeren meedenken over activiteiten op hun vereniging.

Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we de aanleiding, het doel en de onderzoeksvragen van het onderzoek.

1.1 Achtergrond

Sportvissen is populair onder zowel volwassenen als kinderen. Zeker in de coronajaren was de jeugd in groten getale aan de waterkant te vinden. In 2022 telde Sportvisserij Nederland 708.000 lidmaatschappen. Daarmee is de bond onder jongens (5-18 jaar) na de KNVB de bond met de meeste leden (NOC*NSF, 2023).

Kinderen tot 14 jaar kunnen gratis met één hengel mee-vissen onder begeleiding van een volwassene die een VISpas heeft. Veel verenigingen hebben daarnaast voor jeugd tot 14 jaar een gratis Online Jeugdvergunning waarmee ze zelfstandig mogen vissen met één hengel en beperkte aassoorten. Voor jeugdleden tot 14 jaar die willen vissen met twee hengels en op meer viswateren, is er de JeugdVISpas.

Jongeren die ouder zijn dan 14 jaar hebben een eigen VISpas nodig om te vissen. Met een (Jeugd)VISpas zijn de jongeren automatisch lid van een hengelsportvereniging. Sportvisserij Nederland ziet dat in de praktijk de binding van de jongeren met deze verenigingen niet sterk is.

Om erachter te komen hoe jongeren aan hun hengelsportvereniging te binden zijn, heeft Sportvisserij Nederland het Mulier Instituut gevraagd onderzoek uit te voeren onder jongeren.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de ervaringen en behoeften van vissende jongeren. Dit helpt Sportvisserij Nederland om meer jeugdleden aan een hengelsportvereniging te binden.

1.3 Vraagstelling

Wat zijn de ervaringen en behoeften van vissende jongeren?

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 3 presenteren we de resultaten. We sluiten af met een conclusie en enkele aanbevelingen in hoofdstuk 4.

Onderzoeksmethode

Voor dit onderzoek hebben we online focusgroepsgesprekken gevoerd met vissende jongeren. In dit hoofdstuk beschrijven we onder andere wat we in deze gesprekken hebben besproken.

2.1 Hoofdvraag en deelvragen

De hoofdvraag van dit onderzoek is: **‘Wat zijn de ervaringen en behoeften van vissende jongeren?’**

Om de hoofdvraag te beantwoorden, hebben we de volgende deelvragen geformuleerd:

- Wat motiveert jongeren om te vissen?
- Wat maakt vissen voor jongeren (nog) leuker?
- Welke ervaringen hebben jongeren met hun hengelsportvereniging?
- Welke activiteiten willen jongeren graag doen bij een hengelsportvereniging?

Om deze vragen te beantwoorden hebben we groepsgesprekken gevoerd met vissende jongeren.

2.2 Online focusgroepsgesprekken

We hebben zes online focusgroepsgesprekken gevoerd met in totaal 26 jongeren tussen de 13 en 18 jaar oud. De gesprekken voerden we in mei en juni 2023.

Werving

Sportvisserij Nederland heeft naar circa 10.000 jongeren met een VISpas een uitnodigingsmail gestuurd. De jongeren konden zich aanmelden door een korte vragenlijst in te vullen. Deze antwoorden kwamen rechtstreeks bij het Mulier Instituut terecht om zo de anonimiteit van de deelnemers te waarborgen.

We ontvingen van vijftig jongeren een aanmelding. Aan de hand van de beschikbaarheid nodigden we in totaal dertig jongeren uit voor een gesprek. Vier jongeren meldden zich af, waardoor we uiteindelijk met 26 jongeren hebben gesproken. Later in deze paragraaf schrijven we meer over de deelnemende jongeren.

Toestemming

Voorafgaand aan de gesprekken hebben alle jongeren schriftelijk toestemming gegeven voor deelname aan het onderzoek. Daarnaast hebben de ouders/verzorgers van kinderen onder de 16 jaar schriftelijk toestemming gegeven om hun kind deel te laten nemen.

Dataverzameling

Voor de semigestructureerde focusgroepgesprekken gebruikten we een gespreksleidraad met vooraf bepaalde thema's. Deze thema's sluiten aan bij de onderzoeksvragen en het doel van dit onderzoek. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van resultaten uit het onderzoeksrapport 'Waarom vist(e) de jeugd?', een kwantitatief onderzoek naar redenen van jeugdige sportvissers om te starten en te stoppen met vissen (Slot-Heijs et al., 2017).

De gespreksleidraad hebben we afgestemd met Sportvisserij Nederland. In de gesprekken vroegen we de jongeren naar redenen om te gaan vissen en wat vissen leuk maakt. Vervolgens vroegen we naar ervaringen met hun hengelsportvereniging en welke activiteiten zij graag zouden doen op de hengelsportvereniging. De volledige gespreksleidraad is in te zien in bijlage 1.

We hebben ervoor gekozen om alle gesprekken online te voeren om de drempel voor deelname te verlagen (anders zouden sommige jongeren ver moeten reizen) en de kans op geografische spreiding te vergroten. De gesprekken vonden plaats via Microsoft Teams.

Cadeaubon

Als dank voor deelname aan het onderzoek hebben alle jongeren namens Sportvisserij Nederland een cadeaubon van Visdeal ter waarde van 25 euro en een Ultimate Chikara 1000-molen gekregen. Deze pakketjes hebben we verstuurd nadat we alle focusgroepgesprekken hadden gevoerd.

Deelnemers

We voerden zes focusgroepgesprekken met in totaal 26 jongeren (24 jongens, 2 meisjes). Het aantal deelnemers per gesprek varieerde van drie tot zeven. De deelnemende jongeren waren tussen de 13 en 17 jaar oud, met een gemiddelde leeftijd van 15 jaar. De jongeren wonen verspreid over het land, maar overwegend in Noord- en Oost-Nederland. In hoofdstuk 3 beschrijven we verdere achtergrondinformatie over de deelnemers.

Belangrijk om te vermelden is dat de deelnemers aan dit onderzoek relatief vaak vissen en ook bovengemiddeld betrokken lijken bij de hengelsportvereniging in de buurt (Slot-Heijs et al., 2017; KANTAR, 2021). De ervaringen van jongeren die deelnamen aan dit onderzoek kunnen hierdoor iets afwijken van de ervaringen van jonge vissers in Nederland in het algemeen. In paragraaf 4.1 gaan we verder in op de representativiteit van dit onderzoek.

Analyse

Alle groepsgesprekken hebben we met toestemming opgenomen met audioapparatuur en vervolgens woordelijk uitgewerkt. De transcripten hebben we inhoudelijk gecodeerd en thematisch geanalyseerd. Voor de analyse hebben we gebruik gemaakt van het programma MAXQDA (versie 2022), software voor kwalitatieve data-analyse. Om de resultaten te illustreren voegen we enkele citaten van deelnemers toe. Hierbij gebruiken we pseudoniemen.

Resultaten

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten in vier thema's: hoe jongeren vissen, hun motivatie om te gaan vissen, wat vissen (nog) leuker maakt, en hun behoeften voor en ervaringen met de hengelsportvereniging. Voor elk thema beschrijven we de resultaten uit de focusgroepgesprekken.

3.1 Hoe vissen de jongeren?

Meeste deelnemers vissen wekelijks

Vijftien deelnemende jongeren vissen minimaal één keer per week, sommigen zelfs drie keer of vaker. Zeven jongeren vissen een paar keer per maand en vier vissen een paar keer per jaar. Het merendeel combineert het vissen met andere sporten (o.a. voetbal) en hobby's (o.a. muziek en gamen). De meeste jongeren vissen vaker in het weekend en tijdens de vakantie. Drukke op school en het weer hebben invloed op hoe vaak ze vissen.

Voornamelijk karper- en roofvissen

Zestien jongeren doen aan karpervissen en evenveel jongeren aan roofvissen (o.a. snoek en baars). Vier jongeren vissen op witvis (o.a. voorn). Drie jongeren doen aan vliegvisserij en twee jongeren gaan weleens nachtvissen.

Negen jongeren doen op dit moment weleens mee aan viswedstrijden. Het verschilt hoe vaak zij deelnemen aan wedstrijden: waar de ene wekelijks een wedstrijd heeft, doet de ander een paar keer per jaar mee aan een wedstrijd.

Vissen met vrienden en familie

Bijna alle jongeren vissen met vrienden en/of familieleden. Van de familieleden gaan overwegend de vaders en opa's mee vissen. Veel jongeren zijn ook via hen begonnen met vissen. De meeste jongeren vissen al enkele jaren. In de volgende paragraaf schrijven we meer over het belang van vissen met anderen.

3.2 Motivatie om te gaan vissen

We vroegen de jongeren waarom zij graag vissen en wat het vissen leuk(er) maakt. De antwoorden op deze vragen hangen deels met elkaar samen. Gezelligheid, de spanning van het vangen van een vis en je hoofd leeg maken noemden ze vaak als redenen om te gaan vissen. Het visplezier wordt onder andere groter door samen met anderen te vissen en veel en grote vissen te vangen. Bepaalde omstandigheden kunnen het vissen nog leuker maken, zoals goed weer en een goede plek.

Gezelligheid belangrijkste reden om te vissen

Een veelgenoemde reden om te gaan vissen is de gezelligheid. De jongeren vissen vaak samen met vrienden of familieleden. Veel jongeren vinden het vissen leuker als zij dit samen met anderen kunnen doen. Sommigen geven aan dat zij afwisseling

belangrijk vinden: zij vissen soms ook juist liever alleen. Jongeren die ook weleens alleen vissen doen dit vooral om meer rust te krijgen en hun hoofd leeg te maken of om er 'meer uit te kunnen halen'. Geen van de geïnterviewde jongeren vist altijd alleen: ze hebben allemaal wel enige behoefte aan sociaal contact tijdens het vissen.

De 16-jarige Roel vist een aantal keer per maand, meestal alleen of met zijn vader. Af en toe vist hij in het weekend met vrienden. Roel heeft niet echt een voorkeur om alleen of met anderen te vissen, maar vindt juist de afwisseling prettig:

'Het is allebei anders, want als ik met iemand samen vis, vis ik toch iets minder serieus meestal. Dan is het wat gezelliger. En als ik alleen vis, probeer ik echt zoveel mogelijk eruit te halen.'

Roel, 16 jaar, Gelderland

Twee jongeren vinden het leuk wanneer zij anderen ontmoeten. Het gaat dan om mensen die zij ontmoeten langs de waterkant, maar ook tijdens wedstrijden op een vereniging.

Vissen vangen geeft een kick

Op de vraag waarom ze gaan vissen, antwoorden veel jongeren dat het vangen van een vis 'een stukje spanning', 'adrenaline' of 'kick' met zich meebrengt. De onbekendheid van niet weten wanneer en wat je gaat vangen speelt hierin een rol.

Tim is een fanatieke visser: hij vist ieder weekend en in de vakantie dagelijks. Hij vist vooral op karper en soms op roofvis. Tim vertelt wat voor hem het vissen spannend maakt:

'En als ik dan bijvoorbeeld mijn hengels uit heb en ik vang iets, dat geeft dan zoveel adrenaline. In het begin heb ik gewoon niet kunnen slapen, omdat ik de dag daarna met mijn vriend ging vissen.'

Tim, 13 jaar, Noord-Brabant

De adrenalinekick of spanning die gepaard gaat met het vangen van een vis, maakt dat de jongeren het vissen leuker vinden wanneer zij veel vangen. *'Als je iets vangt, geeft het je weer motivatie om door te vissen'*, omschrijft één van hen. Deze motivatie horen we zowel van jongeren die al jaren vissen als van jongeren die nog niet zo lang vissen.

De grootte van de vis maakt ook uit. Jongeren vinden het extra leuk als zij een grotere vis vangen en delen dit soms ook met anderen. Ook het gevecht met de vis kan het vissen spannender maken: *'als het lekker lang duurt, dan weet je dat je meestal wel een grote vis hebt'*.

Sommige jongeren vinden het vissen minder leuk als zij niets vangen. Anderen vinden het niet erg als zij een keer niets vangen. Het gaat hen er meer om dat ze

lekker bezig zijn. Bovendien denken zij dat je er alleen maar van leert als je niets vangt, doordat het je laat nadenken om andere technieken te proberen.

Veel jongeren vertellen dat ze het leuk vinden om steeds weer wat beter vismateriaal te kopen. Volgens één van hen kunnen goede visspullen bijdragen aan meer visplezier, omdat je daarmee nog meer en grotere vissen kunt vangen.

Het hoofd leeg maken

Rust vinden is voor velen een reden om te gaan vissen. Gewoon lekker buiten bezig zijn en 'je ding doen' maakt dat vissen helpt om je hoofd legen te maken. Dit zorgt voor een bepaalde ontspanning.

Voor sommigen is rust vinden belangrijker dan voor anderen. Zij vertellen bijvoorbeeld dat ze het fijn vinden om te gaan vissen wanneer het thuis erg druk is of nadat ze een lange schooldag hebben gehad. En andere jongere geeft aan meer behoefte te hebben aan ontspanning vanwege zijn ADHD. Voor een aantal anderen is dit herkenbaar: ook zij maken graag hun hoofd leeg tijdens het vissen omdat ze van zichzelf erg druk zijn.

Bas vist één à twee keer per week, meestal op karper. Hij vertelt hoe hij zijn rust vindt tijdens het vissen na een schooldag:

'Ik ben zelf soms heel erg druk na school. Dan vind ik het wel fijn als ik even een paar uurtjes aan de vijver kan zitten. Om de rust te kunnen pakken.'

Bas, 16 jaar, Overijssel

Een rustige plek om te vissen waar niet zo veel andere mensen zijn kan bijdragen aan het vinden van rust.

3.3 Wat vissen (nog) leuker maakt

Daadwerkelijk vissen vangen, de gezelligheid en de rust zijn redenen om te gaan vissen, maar maken het vissen tegelijkertijd ook aangenamer. Daarnaast noemen de jongeren nog andere aspecten die het vissen leuker maken, namelijk: een goede plek, vissen dicht bij huis en goed weer. Enkele jongeren ervaren meer visplezier doordat zij 'beter worden in vissen', 'alleen zijn' en 'goede spullen hebben'.

Een goede plek maakt vissen fijn

Alle jongeren hechten waarde aan een goede plek waar ze kunnen vissen. Met een goede plek bedoelen ze een schone en rustige plek in de natuur waar ze hun spullen goed kwijt kunnen. Een plek die aan deze voorwaarden voldoet maakt het vissen leuker.

Wanneer een plek rommelig of slecht onderhouden is, maakt dit het vissen voor de jongeren minder leuk. Bijvoorbeeld doordat mensen hun afval niet opruimen of de vissen slecht behandelen. De jongeren ergeren zich aan anderen die de natuur schaden en willen niet vissen op een vervuilde plek: 'We vissen allemaal en als je dan

het gewoon opgeruimd houdt, kan je daar blijven vissen.’ Om de troep te voorkomen en diervriendelijk vissen te waarborgen, zou één van hen graag willen dat er vaker en strenger gecontroleerd wordt tijdens het vissen.

Met een rustige plek bedoelen de jongeren een plek waar weinig andere mensen zijn. Zij vinden het vissen leuker als de plek niet ‘bomvol’ zit. Minder andere mensen betekent bovendien vaak minder afval.

Roel vindt het juist fijn om soms te vissen in bewoond gebied. Het idee dat er mensen in de buurt zijn geeft hem een veilig gevoel:

‘Als je alleen gaat vissen, of met een vriend die niet zo oud is, dan is het wel fijn om naar een plek te gaan waar mensen wonen. In plaats van ergens ver weg van de stad.’

Roel, 16 jaar, Gelderland

De jongeren zijn over het algemeen positief over de visplekken in hun buurt. Er is voldoende vis, het is er mooi en er zijn voldoende opties om te gaan vissen. Eén jongere vertelt dat de plekken bij hem in de buurt minder fijn zijn in de avond, omdat daar dan veel hangjongeren zijn.

Een visplek dicht bij huis

Alle jongeren vissen regelmatig op een plek in de buurt. Ze wonen allemaal dicht bij viswater. De meesten hebben zelfs meerdere wateren in de buurt waaruit zij kunnen kiezen.

Een van de jongeren vist vooral in de wateren van de vereniging. Sam vist wekelijks en op verschillende plekken: bij een aftakking van de IJssel, bij een vijver of in een beekje. Welke plek hij kiest hangt vooral af van wat voor soort vis er zwemt:

‘Ik heb een vijver in de buurt waar ik ook weleens aan karpervissen doe. En er stroomt nog een beekje door het dorp heen. Daar ga ik veel snoeken en een beetje roofvissen.’

Sam, 13 jaar, Flevoland

Vanwege de vele mogelijkheden om te vissen in de buurt zijn de visplekken goed bereikbaar. Sommige jongeren vissen zelfs ‘om de hoek’ of ‘een straatje verderop’. Anderen vissen ook weleens wat verder van huis, buiten de stad of tijdens een weekendje weg. Twee vinden het leuk om af te wisselen. Om zichzelf uit te dagen zoekt één van hen soms een plek wat verder van huis waar het moeilijker is om een vis te vangen.

Lekker weer is belangrijk, maar niet bepalend

Als het lekker weer is en het zonnetje schijnt, maakt dat het vissen extra plezierig. Logischerwijs maakt regenachtig weer het vissen voor veel jongeren wat minder aantrekkelijk. Maar dat betekent niet dat slecht weer de jongeren tegenhoudt:

vrijwel niemand blijft thuis vanwege het slechte weer. Eén jongere blijft alleen thuis wanneer het *'echt met bakken uit de lucht valt'*.

3.4 De hengelsportvereniging: ervaringen en behoeften

Via hun VISpas zijn alle jongeren lid van een hengelsportvereniging in de buurt. Maar de mate waarin ze daadwerkelijk betrokken zijn bij deze vereniging verschilt sterk, zo blijkt uit de focusgroepgesprekken. In deze paragraaf schetsen we een beeld van hun ervaringen met de hengelsportvereniging en hun behoeften.

Activiteitsaanbod niet altijd bekend

De helft (13) van de bevroegde jongeren is betrokken bij de hengelsportvereniging in de buurt. De manier waarop zij betrokken zijn varieert. Zo doen de meesten (9) weleens mee aan een viswedstrijd. Hierover schrijven we later in deze paragraaf. Andere activiteiten die jongeren bij de vereniging doen zijn: een cursus volgen, vergaderingen bijwonen, meedoen aan een viskaravaan en helpen op de vereniging (bijv. snoeien of jongere kinderen helpen met vissen).

De andere helft van jongeren is niet (meer) of nauwelijks betrokken bij de hengelsportvereniging. Als reden hiervoor vertellen velen van hen dat ze niet bekend zijn met de vereniging of de activiteiten die daar worden georganiseerd.

De 16-jarige Mats uit Noord-Brabant vist een paar keer per jaar. Hij geeft aan: *'Ik wist niet eens dat mijn vereniging wedstrijden had'*. Madelief, 15 jaar en afkomstig uit Drenthe, vist een paar keer per jaar bij mooi weer. Ze vist vooral op karper en soms op witvis. Over het activiteitenaanbod van de vereniging vertelt ze: *'Als je er niks over hoort, dan zal er wel niks zijn'*.

Jongeren die wél bekend zijn met het activiteitenaanbod van de vereniging, krijgen daar informatie over via een app, een folder, e-mail, Facebook, de website of de lokale viswinkel. Zij vinden deze kanalen over het algemeen goed werken. Sommige jongeren die niet bekend zijn met het aanbod zouden wel meer informatie willen.

Madelief denkt dat de hengelsportvereniging het aanbod beter kan promoten: *'Misschien moet er nog wat meer reclame voor zijn. Dat er gezegd wordt "ja, er is een wedstrijd, of er is een activiteit"*. Alex denkt dat YouTube hier een geschikt kanaal voor is:

'Op YouTube, daar zitten heel veel jongeren op. Ik denk dat dat heel goed werkt om het te promoten en interessant te houden.'

Alex, 15 jaar, Gelderland

Tijdens de focusgroepgesprekken geven meerdere jongeren aan vaak gebruik te maken van YouTube om filmpjes en informatie over vissen op te zoeken.

Sociale aspect bij de vereniging wordt als belangrijk ervaren

Alle jongeren die wél betrokken zijn bij een vereniging voelen zich daar welkom. Dat komt vooral door de aardige en behulpzame mensen op de vereniging, aldus de vissende jongeren.

Mats en Jonas komen graag op hun vereniging. Zij vertellen enthousiast over de behulpzame en sociale mensen:

'Mijn vereniging heeft een hoop mensen die heel aardig zijn, die iedereen willen helpen als ze hulp nodig hebben. Als je een keer wat anders wil doen en je hebt daar spullen voor nodig en deelt dat met ze, dan kan dat altijd wel. Als je hulp nodig hebt, kan je ook wel hulp verwachten.'

Mats, 16 jaar, Noord-Brabant

'Je wordt gewoon geaccepteerd door iedereen. Iedereen praat tegen je, jij praat terug. En zo maak je steeds meer sociaal contact met andere mensen.'

Jonas, 15 jaar, Flevoland

Voorname het sociale contact met andere vissers maakt dat ze zich prettig voelen op de vereniging. De jongeren waarderen de gezelligheid tijdens activiteiten en de hulp van anderen. Enkele vissers geven aan dat ze zich op hun plek voelen omdat 'het allemaal dezelfde types zijn'. Ze zien gelijkenissen tussen zichzelf en andere vissers, voornamelijk omdat ze een gezamenlijke passie hebben.

(Junioren)wedstrijden populaire activiteit onder jongeren

De jongeren die betrokken zijn bij de hengelsportvereniging vinden het leuk als de vereniging regelmatig activiteiten voor jongeren organiseert. Over het algemeen zijn de betrokken leden tevreden met de activiteiten die de vereniging organiseert.

Roel vist een paar keer per maand. Hij is overgestapt naar een andere vereniging om wedstrijden met jongeren te doen:

'Vroeger zat ik bij een vereniging die eigenlijk niks deed. Toen ben ik overgestapt naar een andere, waar jongeren wedstrijden kunnen doen. Dit jaar is er een juniorencompetitie, met drie wedstrijden en dan zo'n klassement. En er komt nog een aparte juniorenwedstrijd en dat is gewoon een wedstrijd. Het is niet dat er standaard wekelijks activiteiten zijn, maar dat is volgens mij nergens.'

Roel, 16 jaar, Gelderland

Wedstrijdvissen is een populaire activiteit onder jongeren die betrokken zijn bij de vereniging. De wedstrijden waar zij aan meedoen zijn vaak enkel voor junioren en vinden meestal plaats bij vijvers. Een enkeling doet ook weleens mee aan een wedstrijd met volwassenen. Volgens de jongeren worden wedstrijden niet vaak structureel georganiseerd. De wedstrijden zijn bijvoorbeeld seizoensgebonden (tijdens het voorjaar) of vinden plaats op feestdagen.

De jongeren halen over het algemeen veel plezier uit wedstrijden en vinden het extra leuk als zij een prijs kunnen winnen (bijv. een beker, medaille of waardebon).

Dylan vist één à twee keer per week, meestal op roofvis. Hij vertelt over een wedstrijd die zijn vereniging organiseerde:

'Ja, dat was wel leuk. We hadden afgesproken bij een vijver. Wie de meeste vissen ving in een bepaalde tijd kreeg een prijsje. [...] Prijs is natuurlijk altijd leuk. Maar het was ook gewoon vooral heel gezellig. Mensen waren aardig. Het was echt een heel gezellige sfeer.'

Dylan, 14 jaar, Flevoland

Dit citaat illustreert ook het belang van een goede sfeer tijdens activiteiten. Die draagt bij aan het gevoel welkom te zijn op de vereniging.

Vooraf behoefte aan anderen ontmoeten

We vroegen de jongeren wat zij graag willen doen bij de vereniging. Dit vroegen we zowel aan betrokken jongeren als aan niet-betrokken jongeren. Bijna alle jongeren die niet betrokken zijn bij de vereniging zijn namelijk wél geïnteresseerd om deel te nemen aan activiteiten.

Betrokken en niet-betrokken jongeren zijn over het algemeen geïnteresseerd in dezelfde activiteiten. Zoals we eerder beschreven, vinden jongeren het sociale aspect belangrijk. Ze hebben duidelijk behoefte aan 'gezelligheid', 'anderen ontmoeten', 'sociaal contact' en 'nieuwe mensen leren kennen'.

Daan vist één à twee keer per week op roofvis en soms op karper of witvis. Hij is niet bekend met zijn vereniging, maar wil graag wel betrokken zijn. Het lijkt hem leuk om eens een hele dag met de vereniging te gaan vissen, zodat hij nieuwe mensen leert kennen:

'Mij lijkt het [samen vissen op de vereniging] wel leuk, want dan leer je mensen kennen die in de buurt vissen. Die vissen dan misschien wel op dezelfde vissoorten. Dan kun je gewoon vrienden worden ofzo. En dan word je gewoon een beetje betrokken bij het vissen in de buurt.'

Daan, 14 jaar, Flevoland

Jongeren vinden het fijn als er tijdens een visactiviteit genoeg ruimte is voor sociale interactie, bijvoorbeeld door de visactiviteit af en toe te combineren met een sociale activiteit, zoals een barbecue.

Behoeft aan structurele en uitdagende wedstrijden voor jongeren

Niet alle jongeren hebben ervaring met wedstrijdvisserij. Enkele jongeren doen regelmatig mee aan wedstrijden, sommige jongeren heel af en toe (bijv. één keer per jaar). Weer anderen hebben nog nooit aan een wedstrijd meegedaan. Vooraf

‘gezelligheid’, ‘jezelf kunnen meten met anderen’, ‘laten zien wat je kan’ en ‘uitdaging’ noemen de jongeren als motivatie om wedstrijden te doen.

Stefan vist eens in de twee à drie weken op roofvis en soms op karper. Hij kent veel mensen die aan viswedstrijden meedoen en is door hen geënthousiasmeerd. Hij gaat binnenkort voor het eerst een wedstrijd vissen. Hij vertelt wat hem leuk lijkt aan wedstrijden:

‘Het is de competitie eigenlijk. Je hebt dan meer een uitdaging. Normaal ga je gewoon vissen, maar met een wedstrijd heb je ook echt een uitdaging.’

Stefan, 16 jaar, Gelderland

Ook voor jongeren die niet aan wedstrijden meedoen, maar hier wel voor openstaan, is het belangrijk dat een wedstrijd uitdagend en prikkelend is. Maar wat een wedstrijd uitdagend maakt hangt sterk af van de persoonlijke voorkeuren van de jongeren zelf. En die kunnen erg van elkaar verschillen. Zo vertelt Davy, die het liefst wekelijks op karper en roofvis vist, waarom hij de wedstrijden bij zijn hengelsportvereniging niet interessant vindt:

‘Omdat de vis voor mij daar gewoon te klein is. Tenminste, er zijn andere wateren waar ik grotere vissen kan vangen.’

Davy, 14 jaar, Noord-Holland

Ook Robin vindt wedstrijden op de hengelsportvereniging niet heel uitdagend. Zelf vist hij voornamelijk op roofvis, wel zo’n twee tot vier keer per week. Volgens hem zijn de wedstrijden niet heel anders dan wanneer je normaal vist. *‘En dan moet je er ook nog heen’*, zo vertelt hij. Voor Robin heeft de uitdaging bovendien ook te maken met de discipline. Dit geldt ook voor Kevin. Beide vissen zij graag op roofvis, maar de meeste georganiseerde evenementen en wedstrijden zijn bedoeld voor witvis.

De meerderheid van de jongeren wil graag structureel deelnemen aan wedstrijden. Sommige jongeren die ervaring hebben met wedstrijdvisseren willen graag vaker deelnemen, anderen zonder ervaring willen het graag proberen. Niet alle jongeren weten hoe vaak ze aan wedstrijden zouden willen meedoen. Enkelen benoemen dat ze graag één à twee wedstrijden per maand zouden doen, zoals Tim:

‘Eén of twee per maand lijkt me leuk. In de zomervakantie is het misschien wel leuk om er zelfs één per week te hebben. Dan ben ik toch elke dag vissen. Het verschilt misschien per persoon hoeveel wedstrijden je leuk vindt, maar ik vind dat ze er wel iets meer kunnen organiseren. Dan heb je tenminste iets waar je je best voor doet. Dan kun je laten zien hoe goed je bent.’

Tim, 13 jaar, Noord-Brabant

Enkele jongeren vertellen dat hun vereniging enkel wedstrijden organiseert voor volwassenen, omdat er te weinig jeugdleden zijn. Hierdoor kunnen zij niet aan wedstrijden deelnemen. Dit horen we vooral van jongeren die lid zijn van

verenigingen in kleine dorpen. Zij zien het organiseren van wedstrijden met andere verenigingen als een oplossing hiervoor.

Leren van volwassenen, vergelijken met leeftijdsgenoten

De meeste jongeren willen de activiteiten op de vereniging graag met leeftijdsgenoten doen. Vooral wedstrijden, want dan zit er over het algemeen minder verschil in ervaring en kunnen ze zichzelf beter meten met andere vissers. Sommige vissers hebben met leeftijdsgenoten 'meer persoonlijke connectie'.

Er is ook een aantal jongeren dat juist (ook) met volwassenen activiteiten wil doen, omdat ze daarvan kunnen leren:

'Ik zou het wel leuk vinden met leeftijdsgenoten, maar ook met volwassenen. Ik zou het ook niet erg vinden als het alleen maar met volwassenen zou zijn. Kan je veel van leren en het is gezellig.'

Kevin, 13 jaar, Friesland

'Van volwassenen kun je leren, met leeftijdsgenoten kun je vergelijken'

Tim, 13 jaar, Noord-Brabant

De jongeren vinden het fijn als er mensen op de vereniging zijn die tips geven over het vissen. Ze willen namelijk graag beter worden in het vissen en vinden het prettig om daarbij geholpen te worden door ervaren vissers. Daarom lijkt het de jongeren leuk om (meer) activiteiten te doen waarbij ze beter leren vissen.

Meerdere jongeren benoemen dat zij graag (vaker) een clinic willen volgen waarbij een ervaren visser uitleg geeft en zij vragen kunnen stellen. Bas wil graag advies over de verschillende soorten azen en verschillende soorten vissen:

'Dat ze je eigenlijk advies geven hoe je met elke manier elke vis kan vissen. Je kan met de dobber, je kan met shads, je kan met kunstaas, je kan met brood, je kan met boilies, je kan met allemaal verschillende soorten vissen. Want stel je weet niet hoe je met boilies moet vissen, dan kan je dat gewoon vragen hoe je dat het beste kan monteren.'

Bas, 16 jaar, Overijssel

De jongeren vinden het leuk als deze 'ervaren visser' een professionele visser is, maar dit kan ook een goede visser uit de omgeving zijn. In een van de gesprekken kwam deelnemen aan een viskamp ter sprake. Meerdere deelnemers aan dat gesprek lijkt het leuk om eens deel te nemen aan een viskamp, waar ze onder andere kunnen leren van bekende vissers:

Alex: 'Ik heb daar weleens naar gekeken, zo'n viskamp. Maar toen was ik op vakantie. Maar dat was wel echt mooi georganiseerd. Een midweekje ging je weg. En dan kwamen bekende vissers en allemaal verschillende soorten vissers. Dat lijkt me wel heel leuk om een keer te doen.'

Kaj: 'Ja. Lijkt mij ook leuk.'

Sam: 'Ja mij ook wel, daar leer je ook van.'

Verder willen meerdere jongeren graag uitjes met de vereniging doen waarbij zij voor hen nieuwe dingen kunnen proberen (nieuwe vissoorten vangen of technieken leren). Voorbeelden zijn: vliegvisserij, tonijnvissen op de boot, zeevissen en vijvers bezoeken (bijv. karper- of forellenvijvers). Ze vinden het leuk om nieuwe dingen te proberen.

Twee deelnemers hebben geen behoefte aan activiteiten van hun vereniging. Eén van hen geeft aan dat hij het daarvoor te druk heeft met school.

Conclusie & aanbevelingen

In dit onderzoek hebben we gekeken naar de ervaringen en behoeften van vissende jongeren. In dit hoofdstuk volgen de belangrijkste conclusies. Tot slot doen we enkele aanbevelingen om jongeren (meer) bij de hengelsportvereniging te betrekken.

4.1 Interpretatie

Uit het onderzoek van Slot-Heijs et al. uit 2017 bleek dat destijds een op de vijf jeugdige sportvissers weleens naar activiteiten van de hengelsportvereniging ging. In dit onderzoek is dat de helft. Daarmee lijken de deelnemers aan dit onderzoek bovengemiddeld betrokken bij activiteiten, wat hun ervaringen en behoeften kan beïnvloeden. Maar we spraken met voldoende jongeren die niet betrokken zijn bij een vereniging om ook van hun ervaringen en behoeften een beeld te krijgen.

De frequentie waarmee de deelnemende jongeren vissen, is bovendien hoog. De meeste respondenten vissen wekelijks. Uit onderzoek van KANTAR (2021) blijkt dat zoetwatervissers van 16 jaar en ouder gemiddeld bijna tien keer per jaar vissen. Voor kinderen jonger dan 16 jaar ligt deze frequentie nog lager. De meeste deelnemers aan dit onderzoek zijn daarmee bovengemiddeld fanatieke vissers. Jongeren met een lagere visfrequentie zijn iets ondervertegenwoordigd.

4.2 Conclusie

Gezelligheid grootste motivatie voor jongeren om te vissen

De gezelligheid en het sociale contact bij samen vissen zijn voor veel jongeren de belangrijkste reden om te vissen; zowel bij de hengelsportvereniging als daarbuiten. De jongeren zoeken graag andere vissers op en staan er over het algemeen voor open om vissers te leren kennen. Sommige jongeren vinden het prettig om af en toe zonder anderen te vissen, maar jongeren die altijd in hun eentje vissen vormen in dit onderzoek een uitzondering.

Andere redenen om te vissen zijn dat vissen vangen een kick geeft en dat vissen het hoofd leegmaakt. Deze redenen komen overeen met de redenen van JeugdVISpashouders om te vissen in het onderzoek van Slot-Heijs et al. (2017). Een fijne visplek dicht bij huis en goed weer maken vissen leuker, volgens de jongeren.

Lang niet alle jongeren zijn bekend met de hengelsportvereniging in de buurt

De helft van de deelnemers is niet (meer) of nauwelijks betrokken bij de hengelsportvereniging, vaak omdat zij geen idee hebben welke activiteiten hun vereniging organiseert. Hengelsportverenigingen en hun activiteiten lijken niet altijd zichtbaar te zijn voor jongeren, of de verenigingen investeren weinig in het bereiken van potentiële jeugdleden.

De meeste jongeren die niet betrokken zijn bij een hengelsportvereniging staan er wel voor open om deel te nemen aan activiteiten op de vereniging en willen hier graag meer informatie over.

Jongeren willen leren van volwassenen en vergelijken met leeftijdsgenoten

Zowel jongeren die betrokken zijn als jongeren die niet betrokken zijn bij de vereniging hebben behoefte aan georganiseerde visactiviteiten met leeftijdsgenoten. Veel jongeren willen graag dat er structureel viswedstrijden worden georganiseerd. Het liefst met leeftijdsgenoten: dan kunnen ze zichzelf daarmee vergelijken. Volgens de jongeren vinden wedstrijden sporadisch plaats. Daarmee wijkt de sport af van veel andere sporten, waar vaak wekelijks een wedstrijd wordt georganiseerd.

Verder willen jongeren graag leerzame activiteiten doen waarbij ze nieuwe dingen over vissen leren (nieuwe vissoorten vangen of technieken leren). Ze willen namelijk graag beter worden in het vissen en vinden het leuk om te leren van volwassen ervaren vissers of bekende vissers. Jongeren vinden het fijn als er tijdens een visactiviteit genoeg ruimte is voor sociale interactie.

4.3 Aanbevelingen

Zorg voor (meer) zichtbaarheid van de vereniging en activiteiten

Activiteiten op de hengelsportvereniging zijn voor de vissende jongeren lang niet altijd zichtbaar. Een gemiste kans, gezien de grote interesse van de jongeren om mee te doen aan activiteiten. Zorg er daarom voor dat de vereniging en de activiteiten (beter) zichtbaar worden voor jongeren.

Dat kan bijvoorbeeld door jongeren actief te benaderen in de viswinkel en uit te nodigen voor activiteiten. Ook lijken sociale-mediakanalen zoals YouTube kansrijk: jongeren geven aan hier veel gebruik van te maken en zoeken hier informatie op over vissen. Ook kunnen verenigingen via een app, een folder, e-mail, Facebook, de website of de lokale viswinkel contact zoeken met jongeren.

Deelnemers die wél bekend zijn met de vereniging zijn tevreden met de manier waarop zij worden bereikt.

Organiseer structureel viswedstrijden voor jongeren

In dit onderzoek komt duidelijk naar voren dat er onder de jongeren animo is voor structurele viswedstrijden met leeftijdsgenoten. Bekijk per vereniging aan welke wedstrijden de jongeren kunnen meedoen en aan wat voor type wedstrijd de jongeren behoefte hebben.

Indien mogelijk kunnen meerdere verenigingen uit dezelfde regio samen wedstrijden organiseren. Dat idee kwam vanuit de jongeren in dit onderzoek. Hierdoor is de kans groter dat jongeren voldoende gelijkgestemden ontmoeten en dit is organisatorisch mogelijk beter te behappen.

Ook hiervoor geldt dat het kan lonen om wedstrijden zichtbaar te maken: het organiseren van een (open) viswedstrijd kan (potentiële) jeugdsportvissers aantrekken.

Laat jongeren leren van ervaren vissers

De deelnemers aan dit onderzoek zijn over het algemeen erg leergierig en hebben behoefte aan leerzame activiteiten waarbij ze nieuwe dingen over vissen leren. Ze willen graag clinics volgen, het liefst van een ervaren visser, zodat zij beter worden in het vissen. Zo willen zij graag nieuwe vissoorten leren vangen of nieuwe technieken leren.

Organiseer daarom leerzame activiteiten voor jongeren in de vorm van clinics of excursies, mogelijk met andere verenigingen samen. Voorbeelden die jongeren uit dit onderzoek noemen zijn: vliegviszen, tonijnvissen op de boot, zeevissen en vijvers bezoeken (bijv. karper- of forellenvijvers). Uiteraard is het goed om bij de jongeren zelf te peilen welke thema's zij interessant vinden.

Laat jongeren meedenken over activiteiten op hun vereniging

Om sportplezier te bevorderen is het belangrijk om (de behoeften van) de sporter centraal te stellen. Iedere vereniging is verschillend, en de behoeften van jongeren op vereniging A kunnen anders zijn dan die op vereniging B.

Dit onderzoek geeft inspiratie voor het organiseren van activiteiten op de vereniging, zoals wedstrijden, clinics of sociale activiteiten, maar we raden aan om met jongeren van de eigen vereniging in gesprek te gaan over welke activiteiten zij graag willen doen. Op die manier kunnen verenigingen hun activiteiten optimaal afstemmen op de behoeften van de jongeren. Bestuurders kunnen bijvoorbeeld een gesprek met de jongeren organiseren of een aantal jongeren uitnodigen om deel te nemen aan een (bestuurs)vergadering.

Bronnen

KANTAR (2021).

Sportvisserij in 2020: nationale participatie en economische bijdrage van de hengelsport.

NOC*NSF. (2023).

Zo sport Nederland. Belangrijkste trends en ontwikkelingen in sportdeelname 2022.

Slot-Heijs, J., Hoeijmakers, R., & Van der Roest, J. (2017).

Waarom vist(e) de jeugd? Mulier Instituut.

Gespreksleidraad

Opening (10 minuten)

- **Voorstellen onderzoekers**
- **Toelichting:**
 - Doel en aanleiding onderzoek
 - Inhoud gesprek
 - Toestemmingsformulier, privacy en anonimiteit
 - Bedankje voor deelname
- Hebben jullie nog vragen over dit onderzoek?
- **Voorstellen deelnemers:** Kunnen jullie vertellen wie je bent en wat je in het dagelijks leven doet? Daarbij kan je bv. vertellen hoe oud je bent, waar je woont, of je naar school/opleiding gaat en of je nog andere sporten doet naast vissen.

Vismotivatie (20 minuten)

1. We zijn benieuwd naar hoe jullie vissen. Daarmee bedoelen we vooral hoe vaak, waar en met wie jullie vissen. Kunnen jullie iets vertellen over hoe jullie vissen?
Hoe spreek je af met iemand om te vissen?
Vinden jullie het leuk om met anderen te vissen of vis je liever alleen? Met wie (bijv. gezinsleden).
Welke discipline? Doe je hier wedstrijden in?
2. Waarom vissen jullie?
3. Hoe ben je begonnen met vissen? En hoe lang vis je al?
4. Wat maakt vissen leuk?
(Doorvragen op 'omstandigheden', zoals materiaal, weer, etc.)
5. Wat zijn fijne plekken om te vissen?
Wat maakt deze plekken fijn? Zijn deze plekken goed bereikbaar?
6. Wanneer vinden jullie vissen niet of minder leuk?

Hengelsportvereniging (15 minuten)

1. Zijn jullie bekend met de hengelsportvereniging(en) bij jullie in de buurt? Zo ja, kunnen jullie hier iets over vertellen?
2. Gaan jullie weleens naar de hengelsportvereniging bij jullie in de buurt?
Waarom wel/niet? Hoe vaak? Wat doe je daar zoal?

[Als er geen clubgebouw/locatie is]

Heb je op een andere manier weleens contact met de vereniging?

3. Voel je je welkom als je met of bij de hengelsportvereniging bent?

Hoe komt dat denk je? Komen er bekenden? Hoe is de sfeer?

4. Gaan jullie wel eens naar activiteiten van de hengelsportvereniging?

[Ja]

Hoe vaak?

Naar welke activiteiten gaan jullie?

Wat vinden jullie van die activiteiten?

Wat zou er beter kunnen aan deze activiteiten?

[Nee]

- o Kun je vertellen waarom je niet naar de activiteiten gaat?

5. Welke activiteiten zouden jullie leuk vinden om te doen bij de hengelsportvereniging?

Bestaande activiteiten vs. nieuwe activiteiten. Hoe zouden deze activiteiten eruit moeten zien? (Te denken valt aan: visexcursies naar andere landen, weekenden, trainingen)

Imago van vissen bij andere jongeren (10 minuten)

1. Praten jullie weleens over vissen met leeftijdsgenoten die zelf niet vissen?

Zo ja, hoe is dat? Zo nee, kan je uitleggen waarom niet?

(Hier goed doorvragen: hoe komt het dat je dat liever niet doet, hoe voelt het dat je hier heel makkelijk of juist niet over durft te praten, wat voor reacties krijg je als je vertelt dat je gaat vissen/meedoet aan een wedstrijd/activiteit)

Afsluiting (5 minuten)

Agnes van Suijlekom
a.vansuijekom@mulierinstituut.nl

Laura van der Meijde
l.vandermeijde@mulierinstituut.nl

Remko van den Dool
r.vandendool@mulierinstituut.nl